

Korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointikäsikirja vuosiksi 2011–2017

KORKEAKOULUJEN
ARVIOINTINEUVOSTON
JULKAISUJA

16:2010

ISBN 978-952-206-159-1 (painettu)

ISBN 978-952-206-160-7 (pdf)

ISSN 1457-3121

Julkaisija: Korkeakoulujen arviointineuvosto

Kansi: Juha Ilonen

Layout: Pikseri Julkaisupalvelut

Tammerprint Oy

Tampere 2010

Esipuhe

Korkeakoulujen arviointineuvosto on toteuttanut vuodesta 2005 lähtien korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointeja. Auditointien tavoitteena on ollut tukea suomalaisia korkeakouluja niiden kehittäessä laatujärjestelmiään vastaamaan eurooppalaisen laadunvarmistuksen periaatteita¹ ja osoittaa, että Suomessa toimii pätevä ja johdonmukainen kansallinen ja korkeakoulutasoinen laadunvarmistus.

Auditointimenetelmän perustana on luottamus korkeakoulujen lakisääteiseen vastuuseen toimintansa laadusta. Korkeakoulut ovat itse päättäneet laatujärjestelmästään, auditoinnissa arvioidaan järjestelmän tarkoituksenmukaisuus: kattavuus, toimivuus ja vaikuttavuus. Auditointi on siten vastannut suomalaisessa arviointikäytännössä vahvaksi perinteeksi muodostunutta kehittävän arvioinnin periaatetta. Korkeakouluilta saatujen palautteiden ja auditointiraporttien mukaan auditoinnit ovat vauhdittaneet laatujärjestelmien ja toimintatapojen systemaattista kehittämistä. Auditointien myötä on myös syntymässä ainutlaatuisen kattava ja vertailun mahdollistava arviointiaineisto koko suomalaisesta korkeakoululaitoksesta.

Kaikki suomalaiset korkeakoulut auditoidaan tai auditointi ainakin aloitetaan vuoden 2011 loppuun mennessä. Koska auditoinnit ovat voimassa kuusi vuotta, on samaan aikaan tarve aloittaa auditointien toinen kierros. Vaikka auditointi on koettu hyödylliseksi, on mallia tarpeen kehittää edelleen korkeakouluilta ja muilta sidosryhmiltä saadun palautteen ja Korkeakoulujen arviointineuvoston analyysien pohjalta.

Toisen kierroksen auditoinnit toteutetaan edelleen kolmivaiheisena: korkeakoulu valmistelee aineiston, asiantuntijaryhmä vierailee korkeakoulussa ja auditoinnin tulokset julkistetaan raportissa. Itsearviointi painottuu toisella kierroksella aiempaa enemmän, ja aineiston kokoaminen on muutenkin selkeämmin ohjeistettu. Tämän toivotaan helpottavan sekä korkeakoulujen että auditointiryhmien työskentelyä ja lisäävän arvioinnin luotettavuutta. Auditointikriteeristö on kehitysvaiheiltaan edelleen neliportainen, ja kriteerien läpinäkyvyyteen ja ymmärrettävyyteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Auditointiin sisältyy läpäisyelementti ja siten mahdollisuus päätökseen uusinta-auditoinnin tarpeesta.

¹ Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. European Association for Quality Assurance in Higher Education. Helsinki: Multiprint. (http://www.enqa.eu/pubs_esg.lasso)

Korkeakoulut ovat palautteissaan toivoneet, että toisen kierroksen auditoinnissa voitaisiin päästä ensimmäistä auditointia syvemmälle ja että auditointi voitaisiin kytkeä tiiviimmin kunkin korkeakoulun strategiaan tavoitteisiin. Eurooppalaisiin laadunvarmistuksen periaatteisiin verrattuna suomalainen auditointimalli on ollut hyvin laajasti korkeakoulun kaikki toiminnot kattava. Korkeakoulut ovat myös ilmaisseet toiveensa jonkinlaisesta laatuleimasta, jota korkeakoulu voisi hyödyntää myös kansainvälisessä yhteistyössä.

Tältä pohjalta auditointien toisen kierroksen menettelyssä pureudutaan aiempaa syvällisemmin tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallintaan. Näyttöinä toimivat koulutusohjelmat ja vastaavat tutkintoon johtavat kokonaisuudet, joista osan valitsee korkeakoulu itse oman strategiansa tai profiloitumisensa kannalta, osan valitsee auditointiryhmä. Läpäistyään auditoinnin korkeakoulu saa laatuleiman, joka on voimassa kuusi vuotta. Toivomme uuden menetelmän olevan askel eteenpäin korkeakoulujen ja korkeakoulutuksen laadunhallinnan kehittämisessä.

Auditointikäsikirja on voimassa vuoden 2017 loppuun, ellei Korkeakoulujen arviointineuvosto toisin päättä.

Riitta Pyykkö, professori

Korkeakoulujen arviointineuvoston puheenjohtaja

Pentti Rauhala, rehtori

Korkeakoulujen arviointineuvoston varapuheenjohtaja

Toisen auditointikierroksen suunnitteluryhmän puheenjohtaja

Sisällys

1	Auditoinnin lähtökohdat ja tavoitteet	7
2	Auditoinnin kohteet ja seuraamukset	9
2.1	Auditoinnin kohteet ja kriteerit	9
2.1.1	<i>Kohteet</i>	9
2.1.2	<i>Kriteerit</i>	10
2.2	Auditoinnin tulos ja seuraamukset	11
2.2.1	<i>Läpäisykynnys</i>	11
2.2.2	<i>Päätöksenteko</i>	11
2.2.3	<i>Laatuleima</i>	12
3	Auditoinnin vaiheet	13
3.1	Sopimusneuvottelu	13
3.2	Auditointiryhmä	14
3.2.1	<i>Ryhmän kokoonpano ja valinnan kriteerit</i>	14
3.2.2	<i>Ryhmän tehtävät</i>	15
3.2.3	<i>Auditoidijien perehdytys</i>	16
3.2.4	<i>Auditoidijien toimintaperiaatteet ja eettiset ohjeet</i>	16
3.2.5	<i>Auditoidijien palkkiot</i>	16
3.3	Auditointiaineisto	17
3.3.1	<i>Perusaineistot</i>	17
3.3.2	<i>Itsearviointiraportti</i>	17
3.3.3	<i>Aineiston toimittaminen</i>	18
3.4	Tiedotus- ja keskustelutilaisuus	18
3.5	Auditointivierailu	18
3.6	Raportti ja tuloksesta tiedottaminen	19
3.7	Päätösseminaari	20
3.8	Palaute Korkeakoulujen arviointineuvostolle	20
3.9	Laatujärjestelmän kehittämistyön seuranta	20
4	Uusinta-auditointi	21
4.1	Uusinta-auditoinnin kohteet ja kriteerit	21
4.2	Uusinta-auditoinnin vaiheet	21
4.2.1	<i>Neuvottelu</i>	21
4.2.2	<i>Auditointisopimus</i>	22
4.2.3	<i>Auditointiaineisto</i>	22
4.2.4	<i>Auditointiryhmän nimeäminen</i>	23
4.2.5	<i>Auditointiryhmän perehdyttäminen</i>	23
4.2.6	<i>Auditointivierailu</i>	23
4.2.7	<i>Raportti ja tuloksesta tiedottaminen</i>	24
4.3	Uusinta-auditoinnin seuraamukset	24

Liitteet

1:	Auditoinnissa käytettävät kriteerit _____	26
2:	Auditoinnin vaiheet ja aikataulu _____	31
3:	Itsearviointiraportin ohjeistus _____	33
4:	Auditointiin liittyviä käsitteitä _____	39

1 Auditoinnin lähtökohdat ja tavoitteet

Korkeakoulujen arviointineuvoston perustehtävänä on asetuksen mukaan avustaa korkeakouluja ja opetus- ja kulttuuriministeriötä korkeakoulujen arviointia koskeissa asioissa. Neuvosto tukee korkeakouluja ja niiden kansainvälistä kilpailukykyä arviointien, laatutyön tukemisen ja hyvien käytänteiden levittämisen avulla. Uudessa yliopistolaissa (2009/558) ja ammattikorkeakoululaissa (2009/564) on samansisältöiset velvoittavat säädökset korkeakoulujen osallistumisesta ulkopuoliseen toimintansa ja laatujärjestelmiensä arviointiin sekä arviointien tulosten julkistamisesta. Korkeakouluilla on mahdollisuus täyttää lakisääteinen veloitteensa muutenkin kuin osallistumalla Korkeakoulujen arviointineuvoston toteuttamiin auditointeihin. Toisaalta arviointineuvostoa koskeva lainsäädäntö mahdollistaa neuvoston toiminnan myös kansallisten rajojen ulkopuolella. Auditointeja toteutetaan suomen, ruotsin ja englannin kielillä.

Koulutuksen laatu on edelleen ydinkysymys rakennettaessa kilpailukykyistä yhteistä eurooppalaista korkeakoulutusaluetta. Kansalliset rajat ylittävä koulutus, liikkuvuus, kilpailu ja koulutuksen kaupallistuminen sekä kansainvälistyminen ovat syitä, miksi pelkkä luottamus oman kansallisen korkeakoulutuksen tasoon ja laatuun eivät enää riitä. Haasteena on laadun osoittaminen ymmärrettävästi ja luotettavasti myös ulospäin.

Korkeakoulujen arviointineuvosto hyväksyttiin 13.11.2010 luotettavien eurooppalaisten arviointitoimijoiden rekisterin *European Quality Assurance Register for Higher Education* (EQAR) jäseneksi. Rekisterin tärkein tehtävä on lisätä keskinäistä luottamusta eurooppalaisten arviointitoimijoiden ja korkeakoulujen välillä. Rekisteri tarjoaa tietoa arviointiorganisaatioista, jotka täyttävät eurooppalaiset laatuvaatimukset korkeakoulujen ulkoiselle arviointitoiminnalle. Korkeakoulujen arvioinnin periaatteet on kuvattu *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* -julkaisussa¹ (ns. ESG), jonka mukaisesti Korkeakoulujen arviointineuvosto arvioitiin vuonna 2010. Arvioinnin perusteella Korkeakoulujen arviointineuvosto myös

¹ Eurooppalaisia laadunhallinnan periaatteita ja suosituksia koskeva asiakirja *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* on saatavilla osoitteessa http://www.enqa.eu/pubs_esg.lasso.

uusi täysjäsenyytensä eurooppalaisessa korkeakoulutuksen arviointitoimijoiden yhdistyksessä *European Association for Quality Assurance in Higher Education* (ENQA).

Korkeakoulujen arviointineuvoston eurooppalaiset laatuvaatimukset täyttävä auditointimalli perustuu instituutiopohjaiseen tarkasteluun. Keskeisenä lähtökohdiana on korkeakoulujen autonomia, jonka mukaisesti kukin korkeakoulu kehittää laatu järjestelmänsä omista lähtökohdistaan ja tavoitteidensa mukaisesti. Tarkastelun kohteena ovat menettelytavat, joilla korkeakoulu pitää yllä ja kehittää toimintansa laatua.

Auditoinnit perustuvat Korkeakoulujen arviointineuvostolle vahvaksi perinteeksi muodostuneeseen kehittävän arvioinnin periaatteeseen. Kehittävän arvioinnin tavoitteena on auttaa korkeakouluja tunnistamaan toimintansa vahvuudet, hyvät käytänteet ja kehittämiskohteet. Pyrkimyksenä on siten tukea korkeakouluja niiden omien strategisten tavoitteidensa saavuttamisessa ja tulevan kehittämistoiminnan suuntaamisessa sekä luoda näin edellytyksiä korkeakoulujen jatkuvalla kehittymiselle. Korkeakoulujen autonomiaa ja strategista kehittämistä tukee uudessa auditointimallissa myös korkeakoulujen mahdollisuus valita osa arvioinnin kohteista.

Auditointi kohdistuu laatu järjestelmän yleisarvion osalta laadunhallinnan menettelytapoihin ja niiden vaikuttavuuteen. Tutkintotavoitteisen koulutuksen näyttöinä toimivien koulutusohjelmien ja vastaavien tutkintoon johtavien kokonaisuuksien osalta tarkastellaan ESG:tä (*Part 1*) soveltaen myös sitä, miten laadunhallinnan menettelyt ovat vaikuttaneet toiminnan tuloksiin. Tuloksia verrataan kuitenkin korkeakoulun itselleen asettamiin tavoitteisiin ja pyritään näin nykyistä enemmän kiinnittämään huomiota laadunhallinnan vaikuttavuuteen.

2 Auditoinnin kohteet ja seuraamukset

2.1 Auditoinnin kohteet ja kriteerit

2.1.1 Kohteet

Auditoinnin kohteena on laatujärjestelmä, jonka kukin korkeakoulu on kehittänyt omista lähtökohdistaan ja tavoitteidensa mukaisesti. Auditoinnissa arvioidaan, täyttääkö laatujärjestelmä liitteessä 1 määritellyt kansalliset kriteerit ja vastaako se siten eurooppalaisia korkeakoulujen laadunhallinnan periaatteita ja suosituksia. Laatujärjestelmän toimivuutta arvioidaan seuraavien auditointikohteiden avulla:

1. Korkeakoulun laatupolitiikka
2. Strateginen johtaminen ja toiminnanohjaus
3. Laatujärjestelmän kehittäminen
4. Korkeakoulun perustehtävien laadunhallinta
 - a) Tutkintotavoitteinen koulutus (sisältäen ensimmäisen, toisen ja kolmannen syklin koulutuksen)¹
 - b) Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta sekä taiteellinen toiminta
 - c) Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja aluekehitystyö (ml. yhteiskunta-vastuu, täydennyskoulutus, avoin yliopisto- ja ammattikorkeakoulu-opetus sekä maksupalvelukoulutus)
 - d) Valinnainen auditointikohde
5. Tutkintotavoitteisen koulutuksen näytöt: koulutusohjelmat tai vastaavat tutkintoon johtavat kokonaisuudet
6. Laatujärjestelmän kokonaisuus.

Auditoinnissa arvioidaan, miten hyvin laatujärjestelmä vastaa strategisen johtamisen ja toiminnanohjauksen tarpeisiin sekä sitä, miten kattavaa ja vaikuttavaa korkeakoulun perustehtävien laadunhallinta on. Lisäksi tarkastellaan korkeakoulun laatupolitiikkaa, laatujärjestelmän kehittämistä ja sitä, miten hyvin toimivan ja dynaamisen kokonaisuuden järjestelmä muodostaa.

¹ Ensimmäisen syklin tutkintoihin kuuluvat alemmat korkeakoulututkinnot ja ammattikorkeakoulututkinnot ja toisen syklin tutkintoihin ylemmät korkeakoulututkinnot. Kolmannen syklin tutkijankoulutuksen tutkintoja ovat jatkotutkintoina suoritettavat lisensiaatin- ja tohtoritutkinnot.

Valinnainen auditointikohde

Korkeakoulu valitsee vapaavalintaiseksi auditointikohteeksi 4 d strategiansa tai profiloitumisensa kannalta keskeisen toiminnon, jonka laadunhallintaa haluaa erityisesti kehittää. Toiminto voi myös läpäistä korkeakoulun perustehtävät (mm. kansainvälistyminen, kestävä kehitys, henkilöstön ja opiskelijoiden asema ja hyvinvointi, elinikäinen oppiminen). Valinta tulee perustella auditointisopimuksen yhteydessä. Valinnaista auditointikohdetta ei oteta huomioon auditoinnin läpäisyä arvioitaessa, mutta se mainitaan laatuleimaan liittyvässä auditointitodistuksessa.

Tutkintotavoitteisen koulutuksen näytöt

Auditointikohteessa 4 a tarkastellaan tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallintaa yleisellä tasolla. Auditointikohteessa 5 puolestaan tarkastellaan yksityiskohtaisemmin tutkintotavoitteisen koulutuksen näyttöinä pääsääntöisesti kolmea koulutusohjelmaa tai vastaavaa tutkintoon johtavaa kokonaisuutta. Korkeakoulut valitsevat itse näistä kaksi. Ammattikorkeakoulut valitsevat toiseksi näytöksi yhden ammattikorkeakoulututkintoon johtavan ja toiseksi yhden ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavan ohjelman. Yliopistot valitsevat yhden perustutkintoon johtavan kokonaisuuden, joka sisältää sekä kandidaatin- että maisteritutkintoon johtavan koulutuksen, ja yhden tohtoritutkintoon johtavan kokonaisuuden. Korkeakoulun tulee perustella valinnat ja arvioida valittujen näyttöjen laadunhallinnan edustavuutta suhteessa muuhun tutkintotavoitteiseen koulutukseen.

Auditointiryhmä valitsee korkeakoulun toimittaman perusaineiston perusteella vielä kolmannen arvioitavan koulutusohjelman tai vastaavan tutkintoon johtavan kokonaisuuden viimeistään kuukautta ennen auditointivierailua. Sen lisäksi, että näytöt arvioidaan omana auditointikohteenaan, ne täydentävät tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallinnan arviointia tuomalla yksityiskohtaista tietoa koulutusohjelmatasolta.

2.1.2 Kriteerit

Auditoinnissa käytetään kriteeristöä, joka on skaalattu neljä eri kehitysvaihetta sisältävälle asteikolle (ks. liite 1). Kriteeristö sisältää puuttuvan, alkavan, kehittyvän ja edistyneen laadunhallinnan luonnehdinnat kaikista auditointikohteista. Kaikkien auditointikohteiden kehitysvaihe määritellään erikseen, myös alakohteiden 4 a–d. Lisäksi kunkin tutkintotavoitteisen koulutuksen näytön laadunhallinnan kehitysvaihe määritellään erikseen.

2.2 Auditoinnin tulos ja seuraamukset

2.2.1 Lämpäisykynnys

Auditointiryhmä tekee Korkeakoulujen arviointineuvostolle esityksen siitä, tulisiko korkeakoulun läpäistä auditointi vai tulisiko siltä edellyttää uusinta-auditointia. Raporttiin kirjataan auditointiryhmän arvio kunkin auditointikohteen kehitysvaiheesta. Auditointiryhmä voi esittää auditoinnin läpäisemistä, mikäli mikään auditointikohteista ei ole tasolla puuttuva ja laatujärjestelmän kokonaisuus (auditointikohde 6) on vähintään tasolla ”kehittyvä”.

Laatujärjestelmän kokonaisuuden arvioinnissa tarkastellaan, muodostavatko laadunhallinnan menettelytavat kattavan ja toimivan järjestelmän sekä sitä, miten laadukulttuuri tukee toiminnan kehittämistä. Seuraavassa on luonnehdittu ”kehittyvän” ja ”edistyneen” järjestelmän piirteitä.

Korkeakoulun laatujärjestelmä on kehittyvässä vaiheessa, kun siitä löytyy seuraavia piirteitä:

- laadunhallinnan menettelytavat muodostavat toimivan järjestelmän
- järjestelmä kattaa keskeisiltä osin korkeakoulun perustehtävät ja tukee tarkoituksenmukaisella tavalla toiminnan kehittämistä
- järjestelmän vaikuttavuudesta toiminnan kehittämiseen on näyttöä
- toiminnan kehittäminen pohjautuu olemassa olevaan laadukulttuuriin.

Korkeakoulun laatujärjestelmä on edistyneessä vaiheessa, kun siitä löytyy seuraavia piirteitä:

- laadunhallinnan menettelytavat muodostavat dynaamisen ja kokonaisvaltaisen järjestelmän
- laatujärjestelmä kattaa kaikki korkeakoulun perustehtävät ja tukee erinomaisella tavalla korkeakoulun kokonaisstrategiaa sekä koko korkeakoulun toiminnan kehittämistä
- järjestelmän vaikuttavuudesta toiminnan kehittämiseen on selkeää ja jatkuvaa näyttöä
- vakiintunut laadukulttuuri tukee erinomaisella tavalla toiminnan kehittämistä.

2.2.2 Päätöksenteko

Korkeakoulujen arviointineuvosto tekee päätöksen auditoinnin tuloksesta pääsihteerin esityksestä. Neuvoston ja pääsihteerin tehtävä on varmistaa auditointipäätösten tasapuolisuus ja tasalaatuisuus. Neuvostolla on päätöstä tehdessään käytössä auditointiryhmän laatima raportti. Lisäksi auditointiryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja esittelee suullisesti auditoinnin keskeiset

tulokset auditointia koskevassa päätöskokouksessa ja vastaa neuvoston esittämiin kysymyksiin raportissa esitetyistä asioista. Neuvosto voi päättää auditointiraportin perusteella myös toisin kuin mitä auditointiryhmä tai pääsihteeri esittävät.

Korkeakoulujen arviointineuvosto noudattaa päätöstä valmisteltaessa ja tehtäessä hallintolain säädöksiä neuvoston jäsenten ja sihteeristön esteellisyydestä, mikä osaltaan tukee päätösten uskottavuutta ja objektiivisuutta.

2.2.3 Laatuleima

Läpäistyään auditoinnin korkeakoulu saa laatuleiman ja korkeakoulu lisätään Korkeakoulujen arviointineuvoston verkkosivuilla ylläpidettävään auditoitujen korkeakoulujen rekisteriin. Laatuleima on voimassa kuusi vuotta arviointineuvoston auditointipäätöstä koskevasta kokouksesta. Laatuleimaan liittyvään auditointitodistukseen sisältyy maininta siitä, toteuttiko auditoinnin kotimainen vai kansainvälinen auditointiryhmä ja tiivistelmä auditoinnin keskeisistä tuloksista sekä maininta valinnaisesta auditointikohteesta.

Mikäli korkeakoululta edellytetään uusinta-auditointia, arviointineuvoston päätökseen kirjataan ne auditointikohteet, joissa on välttämättömiä kehittämistarpeita ja joihin uusinta-auditointi kohdistuu. Uusinta-auditointi toteutetaan noin 2–3 vuoden kuluttua varsinaisen auditoinnin päätöksestä. Uusinta-auditoinnin menettelyt on kuvattu käsikirjan luvussa 4.

3 Auditoinnin vaiheet

Auditointi sisältää seuraavat vaiheet:

1. korkeakoulun ilmoittautuminen auditointiin
2. sopimusneuvottelu
3. auditointiryhmän nimeäminen
4. korkeakoulun toteuttama auditointiaineiston kokoaminen
5. auditointiryhmän perehdyttäminen
6. tiedotus- ja keskustelutilaisuus
7. auditointiryhmän vierailu korkeakoulussa
8. auditointiryhmän esitys auditoinnin tuloksesta
9. Korkeakoulujen arviointineuvoston päätös tuloksesta
10. raportin julkaiseminen
11. päätösseminaari
12. palautteen antaminen Korkeakoulujen arviointineuvostolle
13. laatujärjestelmän kehittämistyön seurantaseminaari.

Auditoinnin vaiheita ja aikataulua kuvaava kaavio on liitteenä 2.

3.1 Sopimusneuvottelu

Korkeakoulujen arviointineuvosto tekee korkeakoulun kanssa auditointia koskevan sopimuksen. Sopimukseen kirjataan seuraavat asiat:

- auditoinnin kohteet (ml. valinnainen auditointikohde)
- auditoinnin toteutustapa ja aikataulu
- auditointiryhmän kotimaisuus tai kansainvälisyys ja auditoinnissa käytettävä kieli (suomi, ruotsi tai englanti)
- auditointivierailun kesto (3–5 päivää)
- auditoinnin hinta
- sitoutuminen mahdolliseen uusinta-auditointiin.

3.2 Auditointiryhmä

3.2.1 Ryhmän kokoonpano ja valinnan kriteerit

Korkeakoululla on mahdollisuus valita auditoinnin toteuttajaksi kansallinen tai kansainvälinen auditointiryhmä. Kansainväliseen auditointiryhmään kuuluu aina myös kotimaisia jäseniä, joilla on hyvää asiantuntemusta kansallisesta korkeakoulujärjestelmästä. Ulkomaisten auditointiryhmien rooli ja määrä voidaan sopia tapauskohtaisesti.

Korkeakoulujen arviointineuvosto nimeää auditointiryhmän ja sille puheenjohtajan. Auditointiryhmään nimetään pääsääntöisesti 5–7 jäsentä siten, että ryhmässä ovat edustettuina molemmat korkeakoulusektorit, opiskelijat ja korkeakoulujen ulkopuolinen työelämä. Lisäksi ryhmän jäsenillä tulee olla eri henkilöstöryhmien toimintaan ja korkeakoulun perustehtäviin ja johtamiseen liittyvää asiantuntemusta. Ryhmään pyritään nimeämään muutama aiemmin auditointiryhmästä toiminut henkilö. Lisäksi auditointiryhmään nimetään tarvittaessa henkilö, jolla on valinnaisen auditointikohteen erityisasiantuntemusta.

Auditointiryhmän jäsenet ovat keskenään tasavertaisia arviointisijoita ryhmässä. Auditointiryhmä valitsee itse keskuudestaan varapuheenjohtajan. Ryhmään valittujen edellytetään osallistuvan Korkeakoulujen arviointineuvoston järjestämään perehdytyskoulutukseen. Korkeakoulujen arviointineuvoston suunnittelija osallistuu ryhmän keskusteluihin ja toimii auditoinnin projektipäällikkönä ja ryhmän sihteerinä.

Auditointiryhmän valintakriteereinä käytetään:

- korkeakoulujärjestelmän hyvää tuntemusta
- arviointi- tai auditointikokemusta
- laatujohtamisen tuntemusta.

Auditointiryhmän puheenjohtajalta edellytetään lisäksi:

- aiempaa osallistumista korkeakoulujen toiminnan arviointiin
- korkeakoulujärjestelmän laajaa ja syvällistä tuntemusta
- korkeakoulujohtamisen tuntemusta tai kokemusta.

Henkilö on esteellinen toimimaan auditointiryhmän jäsenenä siinä tapauksessa, että hän on asianosainen tai luottamus hänen puolueettomuuteensa arviointiin osallistuvan korkeakoulun suhteen vaarantuu. Esteellisyyskysymyksissä noudatetaan hallintolain säädöksiä esteellisyydestä (Hallintolaki 434/2003, luku 5, § 27–29). Hyvään hallintotapaan kuuluu, ettei esteellinen henkilö osallistu millään tavalla asian käsittelyyn tai arviointiin. Tällaisia tilanteita voi esimerkiksi syntyä silloin, kun henkilö on auditoitavan korkeakoulun palveluksessa tai on toiminut esimerkiksi luottamushenkilönä korkeakoulun

päätöksentekoeleimessä. Auditoidijan tulee myös itse ilmoittaa mahdollisista esteellisyyteensä vaikuttavista näkökohdista Korkeakoulujen arviointineuvostolle.

Ennen auditointiryhmän nimeämistä korkeakoululla on mahdollisuus kommentoida ryhmän kokoonpanoa erityisesti mahdollisesta esteellisyyden näkökulmasta.

Korkeakoulujen arviointineuvosto tekee auditoidijien kanssa sopimuksen, jossa määritellään auditointiin liittyvät tehtävät, palkkio sekä muut toimeksiantoon liittyvät ehdot.

3.2.2 Ryhmän tehtävät

Auditointiryhmän jäsenten tehtävät:

- korkeakoulun auditointiaineistoon perehtyminen
- auditointivierailun toteutuksesta ja haastateltavista ryhmistä/henkilöistä päättäminen
- korkeakoululta mahdollisesti pyydettävien lisäaineistojen määrittelyminen
- haastattelukysymysten laatiminen auditointivierailua varten
- auditointivierailun toteutus suunnitellulla tavalla
- auditointiraportin laatiminen
- esityksen tekeminen Korkeakoulujen arviointineuvostolle siitä, tulisiko korkeakoulun läpäistä auditointi tai tulisiko siltä edellyttää uusinta-auditointia.

Auditointiryhmän puheenjohtajalla on edellisten tehtävien lisäksi erityisrooli:

- toimia auditointiryhmän kokouksissa ja auditointivierailulla puheenjohtajana, jollei toisin sovita
- osallistua suunnittelijan kanssa korkeakoulussa ennen auditointivierailua järjestettävään tiedotus- ja keskustelutilaisuuteen
- vastata auditointitehtävän kokonaisuudesta ja auditointiraportin toimittamisesta yhdessä sihteerin kanssa
- esitellä auditoinnin tulokset Korkeakoulujen arviointineuvoston kokouksessa ja päätösseminaarissa korkeakoulussa
- osallistua tuloksista tiedottamiseen.

Suunnittelijan tehtäviin kuuluu:

- järjestää auditoidijien perehdyttäminen ja toimia perehdyttäjänä
- tukea auditointiryhmän toimintaa osallistumalla ryhmän keskusteluihin auditoinnin asiantuntijana ja ohjeistaa ryhmää arvioinnissa käytettävistä kriteereistä ja Korkeakoulujen arviointineuvoston yhtenäisestä linjasta

- toimia auditointiryhmän kokousten valmistelijana ja sihteerinä
- toimia tiedonvälittäjänä korkeakoulun ja auditointiryhmän välillä
- organisoida auditointivierailu yhteistyössä korkeakoulun kanssa
- vastata auditointiraportin toimittamisesta
- vastata raportin painattamisesta ja tiedottamisesta.

3.2.3 Auditoidijien perehdytys

Auditoidijana toimiminen edellyttää Korkeakoulujen arviointineuvoston perehdytyskoulutukseen osallistumista. Auditoidijat perehdyvät koulutuksessa mm. Korkeakoulujen arviointineuvoston toimintaan, auditoinnin tavoitteisiin ja menetelmään sekä auditointiryhmän tehtäviin ja toimintaperiaatteisiin. Kansainvälisiä arviointisijoita perehdytetään lisäksi suomalaisen korkeakoululaitokseen. Koulutus on kestoltaan yksi työpäivä. Suunnittelija järjestää auditointiryhmän puheenjohtajalle tarvittaessa henkilökohtaista perehdytystä puheenjohtajan tehtävään liittyen.

3.2.4 Auditoidijien toimintaperiaatteet ja eettiset ohjeet

Auditointiryhmän tulee noudattaa arviointityössään seuraavia toimintaperiaatteita ja eettisiä ohjeita:

- Tasapuolisuus ja objektiivisuus: Auditoidijien tulee toimia tasapuolisesti ja objektiivisesti auditoitavaa korkeakoulua kohtaan sekä tunnistaa valta-asemansa ja siihen liittyvä vastuu.
- Arvioinnin läpinäkyvyys ja evidenssipohjaisuus: Arvioinnin tulee perustua läpinäkyviin ja johdonmukaisesti käytettyihin kriteereihin sekä auditoinnin yhteydessä kerättyyn tietoon.
- Luottamuksellisuus: Kaikki muu kuin loppuraportissa julkaistu, prosessin kuluessa saatu tieto on luottamuksellista.
- Vuorovaikutteisuus: Auditointi toteutetaan hyvässä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa korkeakoulun kanssa.

3.2.5 Auditoidijien palkkiot

Auditoidijien palkkioissa noudatetaan Korkeakoulujen arviointineuvoston palkkioperusteita.

3.3 Auditointiaineisto

Korkeakoulu kokoaa auditointia varten aineiston, jonka tarkoituksena on tarjota auditointiryhmälle riittävä tietoperusta ja näyttöä laatujärjestelmän toimivuuden arviointia varten. Aineisto koostuu perusaineistoista ja korkeakoulun laatimasta itsearviointiraportista. Aineistot laaditaan auditointisopimuksessa sovitulla, auditoinnissa käytettävällä kielellä.

3.3.1 Perusaineistot

- organisaatiokaavio ja tiivis sanallinen kuvaus korkeakoulun organisaatiosta sekä opiskelijoiden ja henkilökunnan määrästä (enintään kolme sivua)
- korkeakoulun kokonaisstrategia ja kuvaus strategiaprosessista sekä tiivistettynä korkeakoulun tulevaisuuden kannalta keskeiset strategiset valinnat
- kuva ja tiivistetty sanallinen kuvaus laatujärjestelmästä (enintään kaksi sivua)
- korkeakoulun yhteinen laatukäsikirja tai muu vastaava toiminnan kehittämistä määrittävä dokumentti
- tutkintoon johtavien kokonaisuuksien osalta opiskelijoiden sisäänotto- ja kokonaismäärää, suoritettuja tutkintoja, tutkintojen keskimääräistä suoritusaikaa ja ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden ja vaihto-opiskelijoiden (yli 3 kk:n vaihdossa olevien) määrää koskevat tilastotiedot auditointisopimuksen yhteydessä sovittavalla tarkkuudella; näytöiksi valittujen kokonaisuuksien osalta myös opetussuunnitelma (ml. oppimistavoitteet).

3.3.2 Itsearviointiraportti

Korkeakoulu laatii itsearviointiraportin laatujärjestelmänsä toimivuudesta käsikirjan liitteenä 3 olevan ohjeistuksen mukaan. Korkeakoulu valitsee itsetavan, jolla toteuttaa itsearvioinnin ja tuottaa raportin.

Korkeakoululta pyydetään raportissa mahdollisimman reflektoivaa itsearviointia, kehittämiskohteiden tunnistamista ja konkreettista kuvausta laatu-työn käytänteistä. Raportin tulee painottua enemmän arviointi- kuin kuvausosuuteen. Omien vahvuuksien löytäminen ja erityisesti kyky tunnistaa kehittämiskohteita on osoitus toimivasta laatujärjestelmästä ja vakiintuneesta laatu-kulttuurista. Korkeakoulun tulee varautua esittämään auditointivierailun aikana näyttöä itsearviointiraportissa esitetyistä asioista.

3.3.3 Aineiston toimittaminen

Korkeakoulun tulee toimittaa auditoinnin perusaineistot ja itsearviointiraportti Korkeakoulujen arviointineuvostoon sekä paperisina (10 kpl) että sähköisinä dokumentteina vähintään kaksitoista viikkoa ennen auditointivierailua. Auditointiryhmän valitsemasta kolmannelta tutkintotavoitteisen koulutuksen näytöstä laadittu itsearviointi tulee toimittaa Korkeakoulujen arviointineuvostoon viimeistään viikkoa ennen auditointivierailua.

Yllä mainittujen aineistojen lisäksi auditointiryhmällä on mahdollisuus pyytää korkeakoululta myös muita tarpeellisia pitämiään lisäaineistoja ennen auditointivierailua tai sen aikana.

Korkeakoulua pyydetään myös järjestämään auditointiryhmän jäsenille mahdollisuus tutustua laadunhallinnan kannalta keskeisiin sähköisiin aineistoihin, jotka toimivat tarvittaessa lisäinformaationa auditointiryhmälle.

3.4 Tiedotus- ja keskustelutilaisuus

Noin neljä viikkoa ennen auditointivierailua auditointiryhmän puheenjohtaja ja Korkeakoulujen arviointineuvoston suunnittelija vierailevat korkeakoulussa. Vierailun tarkoituksena on järjestää korkeakoulun henkilöstölle ja opiskelijoille avoin tilaisuus, jossa on mahdollisuus keskustella auditoinnin tavoitteista ja toteutuksesta.

3.5 Auditointivierailu

Auditointivierailun tavoitteena on todentaa ja täydentää auditointiaineiston perusteella tehtyjä havaintoja korkeakoulun laatujärjestelmästä. Vierailusta pyritään muodostamaan vuorovaikutteinen tapahtuma, joka tukee korkeakoulun toiminnan kehittämistä. Auditointiryhmä tutustuu vierailulla haastattelujen ohella korkeakoululta mahdollisesti pyytämiinsä materiaaleihin.

Vierailun kesto on 3–5 päivää. Ensimmäisenä vierailupäivänä haastatellaan korkeakoulun johdon, opetus- ja muiden henkilöstöryhmien, opiskelijoiden ja sidosryhmien edustajia. Tuolloin huomion kohteena on laatujärjestelmän kokonaisuus. Muina vierailupäivinä arvioinnin kohteena on erityisesti koulutusohjelmien tai vastaavien kokonaisuuksien sekä valinnaisen auditointikohteen laadunhallinta korkeakoulun eri yksiköissä. Auditointiryhmä voi tehdä tiedekunta-, osasto- tai yksikkökohtaisia arviointikäyntejä, joilla todenneetaan laadunhallinnan toimivuutta käytännön toiminnan tasolla.

Auditointiryhmä valitsee vierailukohteet pääsääntöisesti auditointiaineiston perusteella. Ryhmä voi halutessaan varata mahdollisuuden päättää yksi tutustumiskohde vasta vierailulla. Valinta ilmoitetaan viimeistään kyseistä haastattelua edeltävänä päivänä. Auditointiryhmä voi myös järjestää korkeakoulun eri toimijoille yhteisiä keskustelutilaisuuksia laadunhallinnan kannalta keskeisistä teemoista. Vierailu päättyy johdon tapaamiseen, jossa auditointiryhmällä on vielä mahdollisuus esittää tarkentavia kysymyksiä korkeakoulun laatu-järjestelmästä. Tapaamisen lopuksi auditointiryhmä antaa korkeakoululle alustavaa palautetta laatu-järjestelmän toimivuudesta vierailulla tekemiensä havaintojen perusteella.

3.6 Raportti ja tuloksesta tiedottaminen

Auditointiryhmä laati arvioinnin aikana kertyneen aineiston ja siitä tehdyn analyysin pohjalta raportin. Jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaisesti raportissa nostetaan esiin korkeakoulun laatu-järjestelmän vahvuuksia ja hyviä käytänteitä sekä osoitetaan korkeakoululle kehittämisuosituksia. Raportit noudattavat seuraavaa yhdenmukaista rakennetta:

- kuvaus auditoinnin toteutuksesta
- tiivis kuvaus auditoitavasta korkeakoulusta ja sen laatu-järjestelmästä
- tulokset auditointikohteittain
- vahvuudet, hyvät käytänteet ja kehittämisuositukset
- auditointiryhmän esitys auditoinnin läpäisemisestä tai uusinta-auditoinnin edellyttämisestä; jälkimmäisessä tapauksessa ryhmä kirjaa raporttiin näkemyksensä laatu-järjestelmän oleellisista puutteista.

Raportin loppuun kirjataan Korkeakoulujen arviointineuvoston päätös siitä, läpäiseekö korkeakoulu auditoinnin vai edellytetäänkö siltä uusinta-auditointia. Mikäli korkeakoululta edellytetään uusinta-auditointia, raporttiin kirjataan auditointikohteet, joissa on välttämättömiä kehittämistarpeita ja joihin uusinta-auditointi kohdistuu.

Raportti julkaistaan Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisusarjassa sekä paperiversiona että sähköisessä muodossa auditointisopimuksessa määritellyllä kielellä. Raportin laajuus on noin 50 sivua.

Auditoinnin tulos tiedotetaan korkeakoululle heti arviointineuvoston auditointia koskevan päätöskokouksen jälkeen. Raportti ja tiedote julkaistaan arviointineuvoston verkkosivuilla kolmen arkipäivän kuluessa päätöksestä.

3.7 Päätösseminaari

Korkeakoulujen arviointineuvosto järjestää yhdessä auditointiin osallistuneen korkeakoulun kanssa päätösseminaarin yleensä kuukauden sisällä auditointipäätöksestä. Seminaarissa korkeakoulun henkilökunnalla ja opiskelijoilla on mahdollisuus käydä avoin keskustelu auditoinnin tuloksista ja johtopäätöksistä arviointineuvoston ja auditointiryhmän edustajien kanssa.

3.8 Palaute Korkeakoulujen arviointineuvostolle

Korkeakoulujen arviointineuvosto kerää kaikilta auditointeihin osallistuneilta korkeakouluilta ja auditioijilta palautetta toimintansa kehittämisen tueksi.

3.9 Laatujärjestelmän kehittämistyön seuranta

Korkeakoulujen arviointineuvosto järjestää kansallisia seurantaseminaareja korkeakoulujen laatujärjestelmien kehittämisen tueksi. Seminaarien keskeisenä tavoitteena on antaa palautetta auditoinnin jälkeisestä kehittämistyöstä niille korkeakouluille, joiden auditoinnista on kulunut aikaa noin kolme vuotta. Lisäksi tarjotaan koko korkeakoulukentälle mahdollisuus keskustella laatujärjestelmien kehittämistyöstä ja jakaa laatutyöhön liittyviä kokemuksia ja hyviä käytänteitä. Korkeakoulu laatii seminaaria varten lyhyen raportin auditoinnin jälkeisestä kehittämistyöstään.

4 Uusinta-auditointi

4.1 Uusinta-auditoinnin kohteet ja kriteerit

Mikäli Korkeakoulujen arviointineuvosto edellyttää korkeakoululta laatu-järjestelmän uusinta-auditointia, arviointineuvoston päätökseen kirjataan auditointikohteet, joissa on välttämättömiä kehittämistarpeita ja joihin uusinta-auditointi kohdistuu. Uusinta-auditoinnissa korkeakoululta edellytetään näyttöä siitä, että se on kehittänyt laatujärjestelmänsä siten, että uusinta-auditoinnissa tarkasteltavien auditointikohteiden kokonaisuus on vähintään tasolla ”kehittyvä”.

Uusinta-auditoinnissa hyödynnetään samaa kriteeristöä kuin varsinaisessa auditoinnissa (ks. liite 1). Uusinta-auditoinneissa sovelletaan auditointiryhmän nimeämisessä, sen toiminnassa ja päätöksenteossa samoja periaatteita ja eettisiä ohjeita kuin varsinaisissa auditoinneissa.

4.2 Uusinta-auditoinnin vaiheet

Uusinta-auditointi sisältää seuraavat vaiheet:

1. korkeakoulun ja Korkeakoulujen arviointineuvoston välinen neuvottelu
2. auditointisopimuksen laatiminen
3. auditointiryhmän nimeäminen
4. korkeakoulun toteuttama auditointiaineiston kokoaminen
5. auditointiryhmän perehdyttäminen
6. auditointiryhmän vierailu korkeakoulussa
7. auditointiryhmän esitys uusinta-auditoinnin tuloksesta
8. Korkeakoulujen arviointineuvoston päätös tuloksesta
9. raportin julkaiseminen
10. päätösseminaari
11. palautteen antaminen Korkeakoulujen arviointineuvostolle.

4.2.1 Neuvottelu

Korkeakoulu laatii laatujärjestelmänsä kehittämistä suunnitelman, jolla se pyrkii vastaamaan Korkeakoulujen arviointineuvoston päätöksessä esitettyihin kehittämistarpeisiin. Suunnitelma toimii tausta-aineistona neuvottelulle, jonka korkeakoulu ja arviointineuvosto käyvät uusinta-auditoinnin toteutuksesta yleensä puolen vuoden sisällä varsinaisen auditoinnin päättymisestä. Neuvotteluun osallistuvat korkeakoulun valitsevat edustajat, edustus varsinaisen auditoinnin auditointiryhmästä sekä arviointineuvoston edustajat.

Neuvottelussa sovitaan uusinta-auditoinnin kokonaisaikataulusta ja aineistosta.

4.2.2 Auditointisopimus

Uusinta-auditoinnista tehdään sopimus, johon kirjataan seuraavat asiat:

- uusinta-auditoinnin kohteet Korkeakoulujen arviointineuvoston päätöksen mukaisesti
- uusinta-auditoinnin aikataulu
- auditointiryhmän kotimaisuus tai kansainvälisyys ja auditoinnissa käytettävä kieli (suomi, ruotsi tai englanti)
- vierailun kesto (yleensä 2 päivää)
- uusinta-auditoinnin hinta
- seuraamukset, ellei korkeakoulu läpäise uusinta-auditointia.

4.2.3 Auditointiaineisto

Korkeakoulu laatii kirjallisen raportin, jonka alussa on lyhyt yhteenveto varsinaisen auditoinnin jälkeisestä yleisestä laatujärjestelmän kehittämistyöstä. Sen jälkeen esitetään kuvaus ja arvio sovittujen uusinta-auditointikohteiden kehittämistyöstä ja sen tuloksista. Korkeakoulun tulee esittää mahdollisimman konkreettista näyttöä laatujärjestelmän kehittämistä ja nykyisistä laatutyön käytänteistä. Raporttiin liitetään arviointineuvostolle esitetty laatujärjestelmän kehittämissuunnitelma. Korkeakoulun tulee varautua esittämään vierailun aikana näyttöä raportissa esitetyistä asioista.

Korkeakoulun tulee toimittaa aineisto Korkeakoulujen arviointineuvoston sekä paperisina (6 kpl) että sähköisinä dokumentteina vähintään kahdeksan viikkoa ennen auditointivierailua.

Yllä mainittujen aineistojen lisäksi auditointiryhmällä on mahdollisuus pyytää korkeakoululta myös muita tarpeellisia pitämiään lisäaineistoja ennen auditointivierailua tai sen aikana. Korkeakoulua pyydetään myös järjestämään

auditointiryhmän jäsenille mahdollisuus tutustua laadunhallinnan kannalta keskeisiin sähköisiin aineistoihin, jotka toimivat tarvittaessa lisäinformaationa auditointiryhmälle.

4.2.4 Auditointiryhmän nimeäminen

Korkeakoulujen arviointineuvosto nimeää uusinta-auditointia varten 3–4-jäsenisen auditointiryhmän. Ryhmän kotimaisuudessa/kansainvälisyydessä ja auditoinnin kielessä noudatetaan korkeakoulun varsinaisen auditoinnin käytäntöä. Ryhmän puheenjohtajaksi nimetään joku varsinaisen auditointiryhmän jäsenistä. Ryhmän kokoonpano ratkaistaan sillä perusteella, mihin laatujärjestelmän osa-alueisiin uusinta-auditointipäätöksessä on kiinnitetty erityistä huomiota.

Auditointiryhmän jäseniksi ei nimetä yksinomaan varsinaisessa auditoinnissa toimineita auditioijia, mutta pääsääntöisesti sellaisia, jotka ovat toimineet auditioijana jossakin Korkeakoulujen arviointineuvoston auditoinnissa. Korkeakoulujen arviointineuvoston suunnittelija osallistuu ryhmän keskusteluihin asiantuntijana ja toimii auditoinnin projektipäällikkönä ja ryhmän sihteerinä.

Ennen ryhmän nimeämistä korkeakoululla on mahdollisuus kommentoida sen kokoonpanoa erityisesti mahdollisesta esteellisyyšnäkökulmasta.

Korkeakoulujen arviointineuvosto tekee auditioijien kanssa sopimuksen, jossa määritellään auditointiin liittyvät tehtävät, palkkio sekä muut toimeksiantoon liittyvät ehdot.

4.2.5 Auditointiryhmän perehdyttäminen

Korkeakoulujen arviointineuvosto järjestää auditioijille perehdytyksen, jossa kerrataan auditioijan tehtävät ja toimintaperiaatteet ja keskitytään uusinta-auditoinnin kohteeseen, korkeakoulun laatimaan raporttiin sekä uusinta-auditoinnin käytännön toteutukseen.

4.2.6 Auditointivierailu

Uusinta-auditointivierailun tavoitteena on todentaa ja täydentää aineiston perusteella tehtyjä havaintoja laatujärjestelmän kehityksestä. Vierailu on pääsääntöisesti kaksipäiväinen, mutta korkeakoulun koosta ja uusinta-auditoinnin kohteista riippuen se voi olla myös pidempi. Vierailu sisältää organisaation eri tasoilta olevien henkilöiden, opiskelijoiden ja sidosryhmien haastatteluja. Vierailun käytännön toteutuksesta sovitaan yhdessä korkeakoulun kanssa.

4.2.7 Raportti ja tuloksesta tiedottaminen

Auditointiryhmä laatii arvioinnin aikana kertyneen aineiston ja siitä tehdyn analyysin pohjalta raportin. Raportissa esitetään uusinta-auditoinnin tulokset ja johtopäätökset auditointikohteittain. Auditointiryhmä esittää raporttinsa lopuksi kokonaisarvion ja esityksen siitä, tulisiko korkeakoulun läpäistä uusinta-auditointi. Raportin loppuun kirjataan Korkeakoulujen arviointineuvoston päätös uusinta-auditoinnin tuloksesta.

Auditointiraportti julkaistaan verkkojulkaisuna arviointineuvoston julkaisusarjassa uusinta-auditointisopimuksessa määritellyllä kielellä. Se voidaan julkaista myös painettuna, mikäli korkeakoulu maksaa painatuskulut.

Auditoinnin tulos tiedotetaan korkeakoululle heti arviointineuvoston auditointia koskevan päätöskokouksen jälkeen. Raportti ja tiedote julkaistaan arviointineuvoston verkkosivuilla kolmen arkipäivän kuluessa päätöksestä.

Korkeakoulussa voidaan järjestää uusinta-auditoinnin päätösseminaari arviointineuvoston ja korkeakoulun yhteistyönä, mikäli korkeakoulu niin haluaa.

4.3 Uusinta-auditoinnin seuraamukset

Läpäistyään uusinta-auditoinnin korkeakoulu saa laatuleiman ja korkeakoulu lisään Korkeakoulujen arviointineuvoston verkkosivuilla ylläpidettävään auditoitujen korkeakoulujen rekisteriin. Laatuleima on voimassa kuusi vuotta Korkeakoulujen arviointineuvoston uusinta-auditointipäätöstä koskevasta kokouksesta. Laatuleimaan liittyvään auditointitodistukseen sisältyy maininta siitä, toteuttiko uusinta-auditoinnin kotimainen vai kansainvälinen auditointiryhmä ja tiivistelmä uusinta-auditoinnin keskeisistä tuloksista.

Mikäli Korkeakoulujen arviointineuvosto päättää, ettei korkeakoulu läpäise uusinta-auditointia, seuraavasta auditoinnista sovitaan erikseen korkeakoulun kanssa.

Liitteet

- 1: Auditoinnissa käytettävät kriteerit
- 2: Auditoinnin vaiheet ja aikataulu
- 3: Itsearviointiraportin ohjeistus
- 4: Auditointiin liittyviä käsitteitä

LIITE 1: Auditoinnissa käytettävät kriteerit

KOHTEET		KRITTEERIT		
	Puuttuva	Alkava	Kehittyvä	Edistynyt
<p>1. Korkeakoulun laatupolitiikka</p> <p>Laatujärjestelmää puuttuu kokonaan tai keskeisiltä osin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ järjestelmän tavoitteiden ja vastuuden määrittely ■ vastuuhenkilöiden osaaminen ja sitoutuminen tehtäväänsä ■ järjestelmän ja sen tuottaman tiedon dokumentointi tai tarkoituksenmukainen viestintä. 	<p>Laatujärjestelmän tavoitteita ja vastuuta ei ole määritelty selkeästi. Vastuunjako toimii osittain, ja vastuuhenkilöiden osaamistaso ja sitoutuminen tehtäväänsä on hyvin epätasaista.</p> <p>Laatujärjestelmä ja sen tuottama tieto dokumentoidaan puutteellisesti. Dokumentoinnissa ei oteta riittävästi huomioon korkeakoulun eri henkilöstöryhmien, opiskelijoiden ja ulkoisten sidosryhmien tiedontarpeita. Järjestelmän tuottamasta tiedosta viestiminen korkeakoulun sisällä tai ulkoisille sidosryhmille ei ole suunnitelmallista.</p>	<p>Laatujärjestelmän tavoitteet ja vastuut ovat selkeästi määriteltyjä. Tavoitteiden asiantanta on osallistavaa. Vastuunjako on toimiva. Keskeiset vastuuhenkilöt ovat sitoutuneita tehtäväänsä ja heillä on siihen riittävä osaamista.</p> <p>Laatujärjestelmän ja sen tuottaman tiedon dokumentaatio on selkeä ja tarkoituksenmukainen. Dokumentoinnissa otetaan pääosin huomioon korkeakoulun eri henkilöstöryhmien, opiskelijoiden ja ulkoisten sidosryhmien tiedontarpeet. Järjestelmän tuottamasta tiedosta viestitään suunnitelmallisesti ja kohdennetusti korkeakoulun sisällä ja ulkoisille sidosryhmille.</p>	<p>Laatujärjestelmän tavoitteiden määrittely on erittäin selkeä ja osallistava. Tavoitteet ja vastuunjako toimivat erinomaisesti korkeakoulun toiminnan kehittämistä ja henkilöiden osaamisesta ja sitoutumisesta tehtäväänsä on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.</p> <p>Korkeakoululla on systemaattiset ja vakiintuneet menettelytavat laatujärjestelmän ja sen tuottaman tiedon dokumentoimiseksi siten, että dokumentaatio palvelee hyvin eri toimijoiden tiedontarpeita. Korkeakoululla on erinomaisia ja vakiintuneita menettelytapoja eri henkilöstöryhmille, opiskelijaille sekä ulkoisille sidosryhmille kohdennetun tiedon viestimiseen. Viestintä on aktiivista ja ajan-tasaista.</p>	
<p>2. Strateginen johtaminen ja toiminnanohjaus</p> <p>Laatujärjestelmää puuttuu kokonaan tai keskeisiltä osin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ kytkentä strategiseen suunnitteluun, johtamiseen ja toiminnanohjaukseen ■ kyky vastata strategisen johtamisen ja toiminnanohjauksen tarpeisiin tai 	<p>Laatujärjestelmä kytketty korkeakoulun strategiseen suunnitteluun, johtamiseen ja toiminnanohjaukseen puutteellisesti. Järjestelmä ja sen tuottama tieto eivät palvele strategisen johtamisen ja toiminnanohjauksen tarpeita tarkoituksenmukaisella tavalla.</p>	<p>Laatujärjestelmä kytketty melko hyvin korkeakoulun strategiseen suunnitteluun, johtamiseen ja toiminnanohjaukseen. Järjestelmä ja sen tuottama tieto palvelevat strategista johtamista ja toiminnanohjausta, ja tiedon hyödyntämisestä on näyttöä.</p>	<p>Laadunhallinta on luonteva osa korkeakoulun strategista suunnittelua, johtamista ja toiminnanohjausta. Korkeakoululla on systemaattisia, vakiintuneita ja erinomaisia menettelytapoja tiedon tuottamiseen strategisen johtamisen ja toiminnanohjauksen tarpeisiin, ja</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> toiminnanohjaukseen osallistuvien johtajien sitoutuminen laatu-työhön. 	<p>Järjestelmä ei toimi tarkoituksenmukaisesti johtamisen välineenä kaikilla organisaation eri tasoilla, ja toiminnanohjaukseen osallistuvien johtajien sitoutumisessa yhteiseen laatutyöhön on puutteita.</p>	<p>Järjestelmä toimii johtamisen kannalta organisaation eri tasoilla, ja toiminnanohjaukseen osallistuvat johtajat ovat sitoutuneita yhteiseen laatutyöhön.</p>	<p>tiedon systemaattisesta ja laajasta hyödyntämisestä on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.</p> <p>Laatujärjestelmä toimii johtamisen kannalta erinomaisesti organisaation kaikilla tasoilla, ja toiminnanohjaukseen osallistuvien johtajien sitoutumisesta yhteiseen laatutyöhön on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.</p>
<p>3. Laatujärjestelmän kehittäminen</p>	<p>Korkeakoululta puuttuu kokonaan tai keskeisiltä osin:</p> <ul style="list-style-type: none"> menettelyt arvioida tai kehittää laatujärjestelmää tai kokonaiskäsitys laatujärjestelmän toimivuudesta. 	<p>Korkeakoululla on puutteelliset menettelyt laatujärjestelmän arvioimiseen ja kehittämiseen. Sillä on heikko kokonaiskäsitys laatujärjestelmän toimivuudesta. Järjestelmän kehittämisessä ei ole suunnitelmallisuutta.</p>	<p>Korkeakoululla on toimivat menettelyt laatujärjestelmän arvioimiseen ja kehittämiseen. Se pystyy tunnistamaan järjestelmän vahvuudet ja kehittämiskohteet, ja järjestelmän kehittäminen on suunnitelmallista.</p>	<p>Korkeakoululla on vakiintuneet ja systemaattiset menettelyt järjestelmän arvioimiseen ja kehittämiseen. Se pystyy tehokkaasti tunnistamaan järjestelmän vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä arvioimaan järjestelmän vaikuttavuutta. Järjestelmän tuloksekkaasta kehitystyöstä on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.</p>
<p><i>Seurantaosio toista kertaa auditoitaville korkeakouluille:</i></p>	<p>Korkeakoululta puuttuu kokonaan tai keskeisiltä osin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ensimmäisen auditoinnin jälkeinen kehittämis työ. 	<p>Laatujärjestelmän kehittämis työ ensimmäisen auditoinnin jälkeen ei ole ollut suunnitelmallista tai vaikuttavaa.</p>	<p>Laatujärjestelmän kehittämis työ ensimmäisen auditoinnin jälkeen on ollut suunnitelmallista. Järjestelmä on aiempaa toimivampi.</p>	<p>Korkeakoulu on ensimmäisen auditoinnin jälkeen systemaattisesti parantanut laatujärjestelmän toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Järjestelmän kuormittavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Järjestelmän kehittämis työ on erittäin onnistunutta ja vaikuttavaa.</p>

Seuraavien kriteerien täyttymistä tarkastellaan kunkin perustehtävän ja valinnaisen auditointikohteen osalta erikseen:

4. Korkeakoulun perustehtävien laadunhallinta

Laatujärjestelmästä puuttuu kokonaan tai keskeisiltä osin:

- laadunhallinnan menettelytavat toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi
- toiminnalle asetettujen tavoitteiden kytkentä korkeakoulun kokonaisstrategiaan
- korkeakoulun eri henkilöstöryhmien, opiskelijoiden tai ulkoisten sidosryhmien osallistuminen toiminnan kehittämiseen tai toiminnan kannalta keskeisten tuki- ja palvelutoimintojen laadunhallintaan.

4a) Tutkintotavoitteinen koulutus

4b) Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta sekä taiteellinen toiminta

4c) Yhteiskunnallinen

vaikuttavuus ja aluekehitystyö (sisältäen myös yhteiskunta- vastuun, täydennyskoulutuksen sekä avoimen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetuksen ja maksupalvelukoulutuksen)

4d) Valinnainen auditointikohde

Laadunhallinnan menettelytavat eivät ole kaikilta osin toimivia eivätkä ne tue tarkoituksenmukaisella tavalla toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteet eivät kytkydy korkeakoulun kokonaisstrategiaan.

Laatujärjestelmä tuottaa puutteellisesti tietoa toiminnan laadunhallintaan, ja tiedon hyödyntäminen on satunnaista ja/tai sen keruu on itse-tarkoituksellista.

Korkeakoulun eri henkilöstöryhmät, opiskeijat ja ulkoiset sidosryhmät eivät ole mukana toiminnan kehittämässä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Toiminnan kannalta keskeisten tuki- ja palvelutoimintojen laadunhallinta ei ole toimivaa.

Toimivat laadunhallinnan menettelytavat edistävät toiminnan kehittämistä ja toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteet kytkyvät pääosin korkeakoulun kokonaisstrategiaan.

Laatujärjestelmä tuottaa tarkoituksenmukaista tietoa toiminnan laadunhallintaan, ja tietoa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti korkeakoulun toiminnan kehittämässä.

Eri henkilöstöryhmät ja opiskeijat ovat mukana toiminnan kehittämässä tarkoituksenmukaisella tavalla. Myös ulkoiset sidosryhmät osallistuvat kehitystyöhön.

Toiminnan kannalta keskeisten tuki- ja palvelutoimintojen laadunhallinta toimii melko hyvin.

Korkeakoululla on systemaattisia ja vakiintuneita laadunhallinnan menettelytapoja, jotka tukevat erinomaisella tavalla toiminnan kehittämistä ja korkeakoulun kokonaisstrategian toteuttamista. Järjestelmän vaikuttavuudesta toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.

Korkeakoululla on systemaattisia ja erinomaisia menettelytapoja tiedon tuottamiseksi toiminnan laadunhallintaan. Tiedon hyödyntäminen on systemaattista ja sen tuloksetkasta käytöstä toiminnan kehittämässä on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.

Eri henkilöstöryhmät ja opiskeijat ovat sitoutuneita ja erittäin aktiivisesti mukana toiminnan kehittämässä. Laadunhallinnan menettelytapojen kuormittavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Ulkoiset sidosryhmät ovat mielekkäällä tavalla mukana kehitystyössä.

Korkeakoululla on systemaattisia ja vakiintuneita menettelytapoja toiminnan kannalta keskeisten tuki- ja palvelutoimintojen laadunhallintaan. Menettelytapojen toimivuudesta on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.

<i>Seuraavien kriteerien täyttymistä tarkastelemaan kunkin koulutusohjelman tai vastaavan kokonaisuuden osalta erikseen:</i>			
<p>5. Tutkintotavoitteisen koulutuksen näytöt: koulutusohjelmat tai vastaavat tutkintoon johtavat kokonaisuudet</p> <p><i>Koulutuksen suunnittelu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ opetussuunnitelmat ja niiden laadinta ■ oppimistavoitteet ja niiden määrittely ■ tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan sekä taiteellisen toiminnan kytkytyminen koulutukseen ■ elinikäinen oppiminen ■ tutkintojen työelämärelevantsi ■ eri henkilöryhmien, opiskelijoiden ja ulkoisten sidosryhmien osallistuminen <p><i>Koulutuksen toteutus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ opetusmenetelmät ja oppimis-ympäristöt ■ oppimisen arviointimenetelmät ■ opiskelijoiden oppiminen ja hyvinvointi ■ opettajien osaaminen ja työhyvinvointi ■ eri henkilöryhmien, opiskelijoiden ja ulkoisten sidosryhmien osallistuminen <p><i>Laatutyön vaikuttavuus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ keskeisimpien arviointitapojen ja seuranta-indikaattoreiden tarkoituksenmukaisuus ja niiden vaikuttavuus tavoitteiden saavuttamiseen 	<p>Laatujärjestelmästä puuttuu kokonaan tai keskeisiltä osin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ koulutuksen suunnitteluun liittyvät laadunhallinnan menetelytavat ■ koulutuksen toteutukseen liittyvät laadunhallinnan menetelytavat ■ korkeakoulun eri henkilöryhmien, opiskelijoiden tai ulkoisten sidosryhmien osallistuminen toiminnan kehittämiseen tai laatuhyönteeseen <p>Koulutuksen suunnitteluun liittyvät laadunhallinnan menetelytavat eivät ole kaikkia osin toimivia eivätkä tue tarkoituksenmukaisella tavalla koulutuksen toteutusta.</p> <p>Korkeakoulun eri henkilöryhmät, opiskeijat ja ulkoiset sidosryhmät eivät ole mukana toiminnan kehittämisen mukaisella tavalla.</p> <p>Laatutyön vaikuttavuudesta on vähän näyttöä.</p>	<p>Koulutuksen suunnitteluun liittyvät laadunhallinnan menetelytavat eivät ole kaikkia osin toimivia eivätkä tue tarkoituksenmukaisella tavalla koulutuksen toteutusta.</p> <p>Koulutuksen toteutukseen liittyvät laadunhallinnan menetelytavat eivät ole kaikkia osin toimivia eivätkä tue tarkoituksenmukaisella tavalla koulutuksen toteutusta.</p> <p>Korkeakoulun eri henkilöryhmät, opiskeijat ja ulkoiset sidosryhmät eivät ole mukana toiminnan kehittämisen mukaisella tavalla.</p> <p>Laatutyön vaikuttavuudesta on vähän näyttöä.</p>	<p>Koulutuksen suunnitteluun liittyvät laadunhallinnan menetelytavat edistävät koulutuksen suunnittelun laadukkuutta ja tukevat koulutuksen suunnittelua.</p> <p>Koulutuksen toteutukseen liittyvät laadunhallinnan menetelytavat edistävät koulutuksen toteutuksen laadukkuutta ja tukevat koulutuksen toteutusta.</p> <p>Eri henkilöryhmät ja opiskeijat ovat mukana toiminnan kehittämisessä tarkoituksenmukaisella tavalla. Myös ulkoiset sidosryhmät osallistuvat kehitystyöhön.</p> <p>Laatutyön vaikuttavuudesta on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.</p>

<p>6. Laatujärjestelmän kokonaisuus</p>	<p>Korkeakoululla on vain yksittäisiä ja toisistaan erillisiä laadunhallinnan menettelytapoja, jotka eivät muodosta järjestelmäkokonaisuutta.</p> <p>Menettelytapojen vaikuttavuudesta toiminnan kehittämiseen ei ole näyttöä.</p>	<p>Laadunhallinnan menettelytavat eivät muodosta toimivaa ja yhtenäistä järjestelmää.</p> <p>Laatujärjestelmä kattaa osittain korkeakoulun perustehtävät, mutta se ei tue taroituksenmukaisella tavalla toiminnan kehittämistä. Järjestelmän vaikuttavuudesta toiminnan kehittämiseen on vähän näyttöä.</p> <p>Korkeakoulun laadukulttuuri on vasta syntymässä.</p>	<p>Laadunhallinnan menettelytavat muodostavat toimivan järjestelmän.</p> <p>Laatujärjestelmä kattaa keskeisiltä osin korkeakoulun perustehtävät ja tukee taroituksenmukaisella tavalla toiminnan kehittämistä. Järjestelmän vaikuttavuudesta toiminnan kehittämiseen on näyttöä.</p> <p>Toiminnan kehittäminen pohjautuu olemassa olevaan laadukulttuuriin.</p>	<p>Laadunhallinnan menettelytavat muodostavat dynaamisen ja kokonaisuutensa järjestelmän.</p> <p>Laatujärjestelmä kattaa kaikki korkeakoulun perustehtävät ja tukee erinomaisella tavalla korkeakoulun kokonaisuutensa sekä koko korkeakoulun toiminnan kehittämistä. Järjestelmän vaikuttavuudesta toiminnan kehittämiseen on selkeää ja jatkuvaa näyttöä.</p> <p>Vakiintunut laadukulttuuri tukee erinomaisella tavalla toiminnan kehittämistä.</p>
--	--	---	---	---

LIITE 2: Auditoinnin vaiheet ja aikataulu

Korkeakoulun ilmoittautuminen auditointiin

- Korkeakoulu ja Korkeakoulujen arviointineuvosto sopivat ilmoittautumisen perusteella auditoinnin alustavasta aikataulusta.

Korkeakoulun ja Korkeakoulujen arviointineuvoston välinen sopimusneuvottelu

- Korkeakoulujen arviointineuvosto tekee korkeakoulun kanssa auditointia koskevan sopimuksen. Sopimukseen kirjataan auditoinnin kohteet, toteutustapa ja aikataulu, auditointiryhmän kotimaisuus tai kansainvälisyys ja auditoinnissa käytettävä kieli, auditointivierailun kesto, auditoinnin hinta ja sitoutuminen mahdolliseen uusinta-auditointiin.

Auditointiryhmän nimeäminen

- Korkeakoulujen arviointineuvosto nimeää pääsääntöisesti 5–7-jäsenisen auditointiryhmän.

Korkeakoulun auditointiaineiston kokoaminen ja itsearviointiraportin laatiminen

- Korkeakoulu kokoaa laatujärjestelmästä aineiston, jonka tarkoituksena on tarjota auditointiryhmälle riittävä tietoperusta ja näyttää laatujärjestelmän toimivuuden arviointia varten. Aineisto koostuu perusaineistosta ja korkeakoulun laatimasta itsearviointiraportista. Aineisto toimitetaan Korkeakoulujen arviointineuvostoon viimeistään kaksitoista viikkoa ennen auditointivierailua.

Tiedotus- ja keskustelutilaisuus

- Noin neljä viikkoa ennen auditointivierailua auditointiryhmän puheenjohtaja ja Korkeakoulujen arviointineuvoston suunnittelija vierailevat korkeakoulussa. Vierailun tarkoituksena on järjestää korkeakoulun henkilöstölle ja opiskelijoille avoin tilaisuus, jossa on mahdollisuus keskustella auditoinnin tavoitteista ja toteutuksesta.

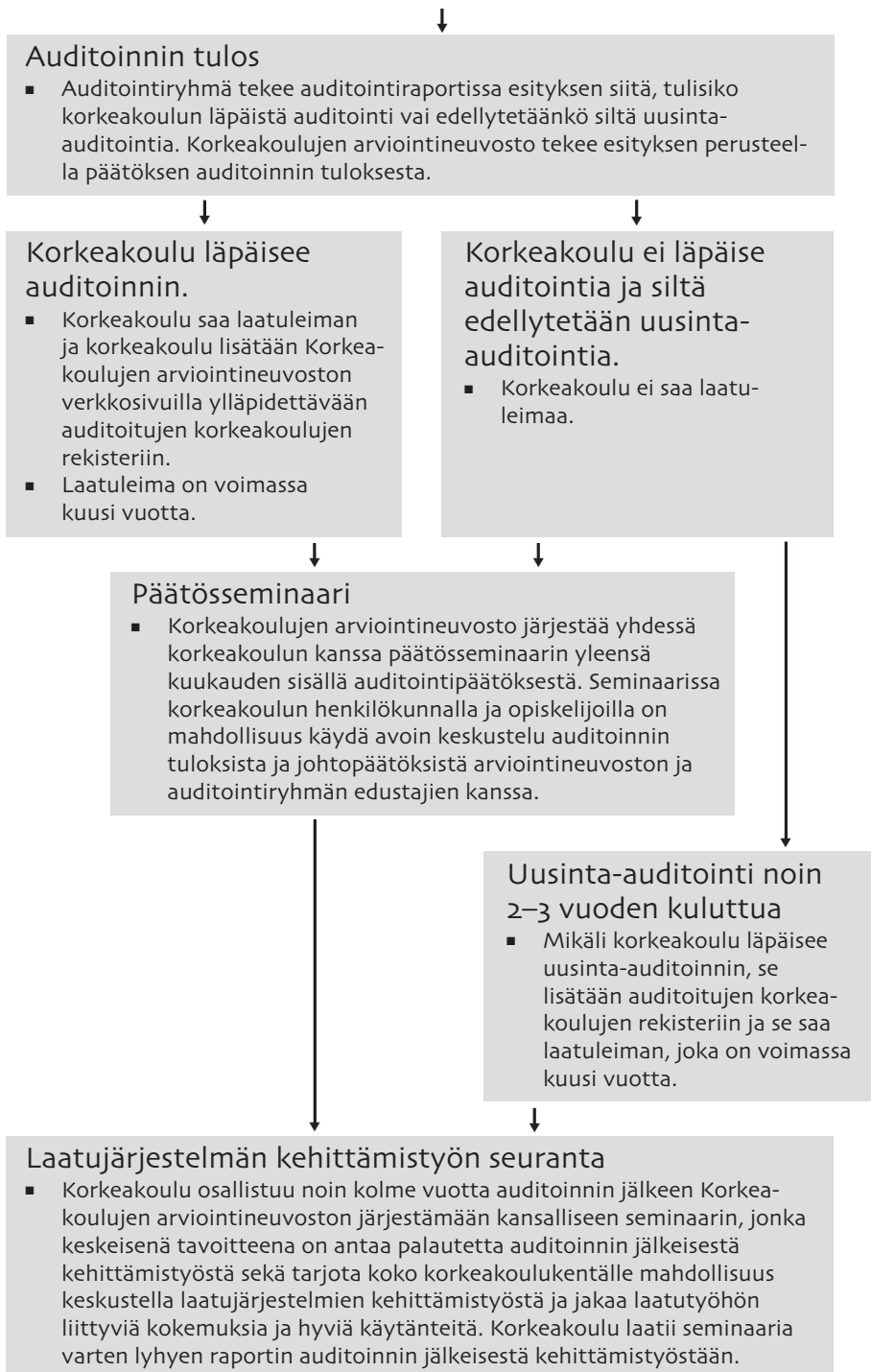
Auditointivierailu

- Auditointiryhmän tekemä vierailu korkeakouluun kestää 3–5 päivää riippuen korkeakoulun koosta ja auditointitehtävästä.

Auditointiraportti

- Auditointiryhmä laatii arvioinnin aikana kertyneen aineiston ja siitä tehdyn analyysin pohjalta raportin. Jatkuvan kehittämisen periaatteen mukaisesti raportissa nostetaan esiin korkeakoulun laatujärjestelmän vahvuuksia ja hyviä käytänteitä sekä osoitetaan korkeakoululle kehittämissuosituksia.

LIITE 3: Itsearviointiraportin ohjeistus

OHJEET:

- Korkeakoulu valitsee itse tavan, jolla toteuttaa itsearvioinnin ja tuottaa raportin.
- Raportti tulee jäsentää alla olevien otsikoiden mukaisesti. Mahdollinen alaotsikointi on korkeakoulun vapaasti päätettävissä.
- Korkeakoululta pyydetään raportissa mahdollisimman reflektoivaa itsearviointia, kehittämiskohteiden tunnistamista ja konkreettista kuvausta laatutyön käytänteistä. Raportin tulee painottua enemmän arviointi- kuin kuvausosukseen.
- Korkeakoulun tulee varautua esittämään auditointivierailun aikana näyttöä raportissa esitetyistä asioista.
- Itsearviointiraportin kokonaispituus on 50–70 sivua.
- Teksti asetellaan seuraavasti: A4-kokoinen arkki, marginaalit 2,5 cm, riviväli 1 ja kirjasintyyppi ARIAL 11 pt tai vastaava. Enimmäisrajan ylittäviä tekstejä ei oteta huomioon. Raporttiin ei tule sisällyttää linkkejä internet-sivuihin.

ITSEARVIOINTIRAPORTIN SISÄLTÖ JA OTSIKOINTI:

1. KORKEAKOULUN LAATUPOLITIIKKA

a) Laatujärjestelmän tavoitteet

Kuvas: Mitkä ovat laatujärjestelmänne keskeiset tavoitteet, ja miten ne asetetaan?

Arvio: Arvioikaa tavoitteiden selkeyttä sekä niiden asettamistavan onnistuneisuutta ja osallistavuutta.

b) Laatujärjestelmän vastuunjako

Kuvas: Kuvatkaa laatujärjestelmänne vastuut.

Arvio: Arvioikaa vastuunjaon toimivuutta (esimerkiksi vastuunjaon selkeys, tarkoituksenmukaisuus ja kuormittavuus). Arvioikaa laadunhallinnan vastuuhenkilöiden osaamistasoa ja sitoutumista tehtäväänsä.

c) Laatujärjestelmän dokumentaatio ja viestivyys

Kuvas: Miten laatujärjestelmä ja sen tuottama tieto dokumentoidaan? Miten käyttäjryhmien tiedontarpeet selvitetään ja otetaan huomioon? Miten järjestelmän tuottamasta tiedosta viestitään?

Arvio: Arvioikaa dokumentaation selkeyttä ja käytettävyyttä eri toimijoiden tiedontarpeiden kannalta. Arvioikaa tiedottamisen tarkoituksenmukaisuutta, aktiivisuutta ja onnistuneisuutta.

d) Korkeakoulun laatukulttuuri

Kuvaus: Kuvatkaa, millainen korkeakoulunne laatukulttuuri on. Millaisten konkreettisten keinojen avulla korkeakoulunne edistää laatukulttuurin syntymistä ja kehittymistä?

Arvio: Arvioikaa laatukulttuurianne ja sen kehitysvaihetta korkeakoulussanne.

e) Yhteenveto: Tiivistäkää taulukkomuotoon auditointikohteen 1 keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet.

Vahvuudet	Kehittämiskohteet

2. STRATEGINEN JOHTAMINEN JA TOIMINNANOHJAUS

a) Laatujärjestelmän kytkeytyminen strategiseen johtamiseen ja toiminnanohjaukseen

Kuvaus: Miten laatujärjestelmä kytkeytyy strategiseen suunnitteluun, johtamiseen ja toiminnanohjaukseen? Mitä tietoa laatujärjestelmä tuottaa strategisen johtamisen ja toiminnanohjauksen tarpeisiin?

Arvio: Arvioikaa, miten hyvin laatujärjestelmä ja sen tuottama tieto palvelevat strategisen johtamisen ja toiminnanohjauksen tarpeita. Arvioikaa myös järjestelmän tuottaman tiedon merkittävyyttä toiminnan laadun kokonaisarvioinnissa.

b) Laatujärjestelmän toimivuus organisaation eri tasoilla

Kuvaus: Miten laatujärjestelmää käytetään johtamisessa organisaation eri tasoilla?

Arvio: Arvioikaa järjestelmän toimivuutta, vaikuttavuutta ja kuormittavuutta johtamisen kannalta organisaation eri tasoilla sekä toiminnanohjaukseen osallistuvien johtajien sitoutumista yhteiseen laatutyöhön.

c) Yhteenveto: Tiivistäkää taulukkomuotoon auditointikohteen 2 keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet.

Vahvuudet	Kehittämiskohteet

3. LAATUJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN

a) Laatujärjestelmän kehittämismenettelyt

Kuvaus: Kuvatkaa, miten laatujärjestelmää arvioidaan ja kehitetään.

Arvio: Arvioikaa järjestelmän kykyä vastata sille asetettuihin tavoitteisiin ja järjestelmän kehittämistyön systemaattisuutta.

Tiivistäkää taulukkomuotoon laatujärjestelmän kehittämismenettelyjen keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet.

Vahvuudet	Kehittämiskohteet

b) Laatujärjestelmän kehitysvaiheet

Kuvaus: Kuvatkaa laatujärjestelmän keskeiset kehitysvaiheet. Toista kertaa auditotavat korkeakoulut kuvaavat lisäksi, mihin keskeisiin ensimmäisen auditoinnin kehittämissuosituksiin on reagoitu ja miten.

Arvio: Arvioikaa järjestelmän kehittämistyön onnistuneisuutta ja järjestelmän kehitystarpeita.

4. KORKEAKOULUN PERUSTEHTÄVIEN LAADUNHALLINTA

Korkeakoulu laatii itsearviointin auditointikohteiden 4 a–d laadunhallinnasta. Kustakin laaditaan oma tekstinsä, joka sisältää kuvaus- ja arviointiosuuden seuraavan ohjeistuksen mukaisesti.

Kuvaus: Mitä tavoitteita toiminnalle on asetettu ja mitkä ovat laadunhallinnan keskeiset menettelytavat niiden saavuttamiseksi? Miten eri toimijat osallistuvat laatutyöhön ja miten osallistumista tuetaan?

Arvio: Arvioikaa

- 1) tavoitteiden saavuttamista ja kytkeä korkeakoulun kokonaistrategiaan
- 2) laadunhallinnan menettelytapojen toimivuutta ja vaikuttavuutta toiminnan kehittämisessä
- 3) laatujärjestelmän tuottaman tiedon kattavuutta, käytettävyyttä ja hyödyntämistä
- 4) eri toimijoiden rooleja, osallistumista ja sitoutuneisuutta laatutyöhön sekä menettelytapojen kuormittavuutta
- 5) toiminnan kannalta keskeisten tuki- ja palvelutoimintojen¹ laadunhallinnan toimivuutta kuormittavuutta ja vaikuttavuutta.

¹ Tuki- ja palvelutoiminnot sisältävät mm. kirjasto- ja tietopalvelut, henkilöstöpalvelut, tietohallintopalvelut, taloushallinnon, ura- ja rekrytointipalvelut, opiskelijapalvelut, viestintäpalvelut, tilapalvelut sekä kansainväliset palvelut.

Yhteenveto: Tiivistäkää taulukkomuotoon laadunhallinnan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet.

Vahvuudet	Kehittämiskohteet

4a) Tutkintotavoitteinen koulutus (sisältäen ensimmäisen, toisen ja kolmannen syklin koulutuksen)

4b) Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta sekä taiteellinen toiminta

4c) Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja aluekehitystyö (sisältäen myös yhteiskuntavastuun, täydennyskoulutuksen sekä avoimen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetuksen ja maksupalvelukoulutuksen)

4d) Valinnainen auditointikohde

5. TUTKINTOTAVOITTEISEN KOULUTUKSEN NÄYTÖT: KOULUTUSOHJELMAT TAI VASTAAVAT TUTKINTOON JOHTAVAT KOKONAISUUDET

Kohdassa 4a korkeakoululta pyydetään itsearviota tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallinnasta yleisellä tasolla. Kohdassa 5 esitetään näyttöinä itsearviointi pääsääntöisesti kahdesta koulutusohjelmasta tai vastaavasta tutkintoon johtavasta kokonaisuudesta.

Ammattikorkeakoulu valitsee toiseksi näytöksi yhden amk-tutkintoon johtavan ja toiseksi yhden ylempään amk-tutkintoon johtavan ohjelman. Yliopisto valitsee yhden perustutkintoon johtavan kokonaisuuden, joka sisältää sekä kandidaatin- että maisterintutkintoon johtavan koulutuksen, ja yhden tohtorintutkintoon johtavan kokonaisuuden. Valinnat tulee perustella. Lisäksi korkeakoulua pyydetään arvioimaan valittujen näyttöjen laadunhallinnan toimivuutta ja edustavuutta suhteessa muuhun tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Sen lisäksi, että näytöt arvioidaan omana auditointikohteenaan, ne täydentävät tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallinnan arviointia tuomalla yksityiskohtaista tietoa koulutusohjelmatasolta.

Korkeakoulu laatii kummastakin koulutusohjelmasta tai vastaavasta tutkintoon johtavasta kokonaisuudesta itsearviointin erikseen alla olevien ohjeiden ja otsikoiden avulla.

Auditointiryhmä valitsee korkeakoulun toimittaman perusaineiston perusteella vielä kolmannen arvioitavan näytön viimeistään neljä viikkoa ennen auditointivierailua. Tästä kolmannelle näytölle ohjeiden mukaisesti laadittu itsearviointi tulee toimittaa Korkeakoulujen arviointineuvostoon viimeistään viikkoa ennen auditointivierailua.

a) Koulutuksen suunnittelu

Kuvaus: Kuvatkaa, miten seuraavien asioiden laadukkuus varmistetaan

- opetussuunnitelmat ja niiden laadinta
- oppimistavoitteet ja niiden määrittely sekä oppimistavoitteita tukeva oppimisen arviointi
- tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan sekä taiteellisen toiminnan kytkeytyminen koulutukseen
- elinikäinen oppiminen
- tutkintojen työelämärelevanssi.

Kuvatkaa lisäksi, miten eri henkilöstöryhmät, opiskelijat ja ulkoiset sidosryhmät osallistuvat koulutuksen suunnitteluun liittyvään laatutyöhön.

Arvio: Arvioikaa koulutuksen suunnitteluun liittyvien menettelytapojen toimivuutta, kuormittavuutta ja vaikuttavuutta sekä eri toimijoiden osallistumista laatutyöhön.

b) Koulutuksen toteutus

Kuvaus: Kuvatkaa, miten seuraavien asioiden laadukkuus varmistetaan

- opetusmenetelmät ja oppimisympäristöt
- oppimisen arviointimenetelmät
- opiskelijoiden oppiminen ja hyvinvointi
- opettajien osaaminen ja työhyvinvointi.

Kuvatkaa lisäksi, miten eri henkilöstöryhmät, opiskelijat ja ulkoiset sidosryhmät osallistuvat koulutuksen toteutukseen liittyvään laatutyöhön.

Arvio: Arvioikaa koulutuksen toteutukseen liittyvien menettelytapojen toimivuutta, kuormittavuutta ja vaikuttavuutta sekä eri toimijoiden osallistumista laatutyöhön.

c) Laatutyön vaikuttavuus

Kuvaus: Kuvatkaa,

- mitkä ovat koulutusohjelmatasolla kehittämisen kannalta keskeisimmät arviointitavat ja seurantaindikaattorit
- indikaattorien avulla toiminnan kehittymistä viimeisen 3–5 vuoden ajalta
- mitä toimenpiteitä on parhaillaan käynnissä koulutuksen laadun parantamiseksi.

Arvio: Arvioikaa,

- miten laatutyö on vaikuttanut ohjelman/vastaavan kokonaisuuden tavoitteiden saavuttamiseen.

d) Yhteenveto: Tiivistäkää taulukkomuotoon koulutusohjelman tai vastaavan tutkintoon johtavan kokonaisuuden laadunhallinnan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet.

Vahvuudet	Kehittämiskohteet

6. ITSEARVIOINNIN TOTEUTTAMINEN

Kuvatkaa, miten korkeakoulunne toteutti itsearviointin ja tuotti itsearviointiraportin. Millaisia oivalluksia arviointiprosessi tuotti? Arvioikaa prosessin onnistuneisuutta.

LIITE 4: Auditointiin liittyviä käsitteitä

Seuraavassa määritellään Korkeakoulujen arviointineuvoston tulkinta käsikirjassa esiintyvistä käsitteistä.

Auditointi

Auditointi on riippumatonta ja järjestelmällistä ulkoista arviointia. Auditoinnissa arvioidaan, onko korkeakoulun laatu järjestelmä tarkoituksenmukainen ja toimiva ja täyttäväkö se sovitut kriteerit. Tarkastelun kohteena ovat menettelytavat, joilla korkeakoulu pitää yllä ja kehittää toimintansa laatua.

Hyvä käytäntö

Hyvä käytäntö on korkeakoulun toteuttama erityinen laadukkaan toiminnan ilmenemismuoto, joka on periaatteessa todennettavissa myös muissa organisaatioissa. Hyvä käytäntö on siis esimerkillinen ja innovatiivinen toimintatapa, jonka leviäminen ja soveltaminen muihin korkeakouluihin on toivottavaa.

Itsearviointi

Itsearvioinnilla tarkoitetaan korkeakoulun omaan toimintaansa ja sen kehittämiseen kohdistuvaa arviointia. Kehittävän arvioinnin periaatteen mukaisesti itsearviointi toimii ensisijaisesti korkeakoululle työkaluna toiminnan kehittämiseen, vaikka se onkin auditoinnissa ulkopuolisen tahon edellyttämä. Omien vahvuuksien löytäminen ja erityisesti kyky tunnistaa kehittämiskohteita on osoitus korkeakoulun toimivasta laatu järjestelmästä ja vakiintuneesta laatu kulttuurista.

Kehittävä arviointi

Kehittävän arvioinnin tavoitteena on auttaa korkeakouluja tunnistamaan toimintansa vahvuudet, hyvät käytänteet ja kehittämiskohteet. Pyrkimyksenä on siten tukea korkeakouluja niiden omien strategisten tavoitteidensa saavuttamisessa ja tulevan kehittämistoiminnan suuntaamisessa sekä luoda näin edellytyksiä korkeakoulujen jatkuvalla kehittämiselle.

Laadunhallinta

Laadunhallinnalla tarkoitetaan niitä menettelytapoja, prosesseja tai järjestelmiä, joiden avulla korkeakoulu ylläpitää ja kehittää toimintansa laatua.

Laatujärjestelmä

Laatujärjestelmällä tarkoitetaan laadunhallinnan organisaatiosta, vastuunjaosta, menettelytavoista ja resursseista muodostuvaa toiminnan kehittämisen kokonaisuutta. Kukin korkeakoulu päättää laatujärjestelmänsä tavoitteista, rakenteesta, toimintaperiaatteista, käytettävistä menetelmistä ja laadunhallinnan kehittämisestä.

Laatukulttuuri

Laatukulttuuri kuvaa esimerkiksi toiminnan kehittämisen ilmapiiriä ja yksilöllistä ja kollektiivista sitoutumista laatutyöhön. Korkeakoulu itse konkretisoi sen, mitä laatukulttuuri tarkoittaa sen omissa toimintakontekstissa.

Laatuleima

Laatuleima on osoitus siitä, että korkeakoulun laatujärjestelmä on läpäissyt Korkeakoulujen arviointineuvoston auditoinnin. Korkeakoulu voi halutessaan käyttää laatuleimaa kuvatessaan toimintaansa sisäisille ja ulkoisille sidosryhmilleen.

Laatupolitiikka

Korkeakoulun laatupolitiikalla tarkoitetaan laatujärjestelmän tavoitteista ja vastuunjaosta, järjestelmän ja sen tuottaman tiedon dokumentoinnista sekä järjestelmän viestivyydestä muodostuvaa kokonaisuutta.

Ulkoinen sidosryhmä

Ulkoinen sidosryhmä on korkeakoulun ulkopuolinen toimija, joka on tekemisissä ja yhteistyössä korkeakoulun kanssa. Se on organisaatio tai taho, johon korkeakoulun toiminta vaikuttaa tai joka voi vaikuttaa korkeakoulun toimintaan.